HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובגבולין. לריך להבעיר מדורתן מבעוד יום כדי שתאחוז האש ברובו: ר' יהודה אומר. אם היתה מדורת פחמין אין לריך להמתין בהן שתאחז בכל שהוא והיא דולקת והולכת דאין לריכה כאן והולכת ות"ל לחתות בהן: גמ' בן דרוסאי. לפטיס היה ומבשל בישולי שלים: לימא נמי. דמתכל בן דרוסקי משום בישול: כל שהוא. מבושל כיד ישראל כמאכל בן דרוסקי שוב אין בגמרו משום בישולי נכרים: גרוף. מן הגחלים במגריפה שקורין ווילי"ר: קטום. מפוריס לפר מלמעלה כדי להפיג חומו שלא יוסיף הבל בשבת וזה מבשיל שהוא כמאכל בן דרוסקי לא מייתי' אם מתבשל והולך בשבת: דגבי מגור. שהכלכות נלבקים בלופפי המגור קביב הילכך מבעיא להו כי קרי מתחון הכך פניס דגבי לופפי המגור או פניס הפוגים למטה לחלל המגור לגד האור: מדוקים במגור. ומחמרת היא לפניס שכלפי האור ממהרין לקרוס: הפס מגפת. ואם פותח פי המגור עליל ביה זיקא וקדי ליה: הכא לא מגפת. דכתיב (שמות יב) על לחלו ועל קרנו ותי מגלי ליה לא קדי ליה זיקא הלכך אי לא דזריזין הן לסוף: מבריס ופדרים הוא דתסת. להמיר את התקטין כל הלילה אבל מדורת בית המוקד שמיה לורך גבוה אלא לורך כהניס לא הותרה. ומסוך לאסיקה היינו טעמא דלא גזור משום דכהניס זריזין הס שכולם היו בני תורה ומדקדים ונזכרים ולא אתו לאתויי מאתמול: כל אחד ואחד. כל עץ ועץ ולא תימא כיון שאתמה בדוב מנין העניס: ושמואל אמר. כדי שלא לריך לומר הבא עניס דקיס וגיגר אתמיהן להבעיר את אלו: פני ר' חייא. בפ' במה מדליקין לגבי מנורה להעלות נר תמיד[ע] שאתה שלהבת עולה מאליה אלמא בבי מאי הוא שלא גזרוה חוה שלהבת עולה מאליה ר"ש הלוי. וקשה לי מדלא דרשי בר חמא קחני לה התם ועוד דלמא מתניתא היא אלא הוה אמר לה בפירוש דתמיר' אחריתי. ושאר דבוחינו תנו לה לענין מדורה ואני מנאתי אותה בפ"כ[ח] לגבי מנורה: עץ יחידי. בעין לוק"ם שלנו: רוב עניו. שיבנס האור בתוך עניו עד רובו: רוב היקפו. מבחוץ: לחנאי. רוב עניו או רוב היקפו: שישחת. רוב עניו: ר' לדידו. רוב היקפו: זכר לדבר. דשוב הולך ודולק: שני קנוסיו שלוש התת. בידוע שתוכו נאר והלכה לאה שלו ועשה יבש: נאר. פשקה לאה שלה ויבש כמו נאר גרוני (תהלים סט) וכן תרס מני מורב (חיוב ג): והפת. בשריפת יהויקים המגילה כתיב: לחוונא. ערבה: נחתוס. כל העניס שלקין זה מזה הקטן מדליק הגדול: אין לריכין רוב. להניח את האור ברובן מע"ש אלא מאחין בהן אור מבעוד יום לפי שאין כבין והולכים אלא דולקים והולכים: לריכים רוב. לפי שאין שלהבת יכול ליכנס ביניהם: גרעיינין. של תמרה אם עשה מהם מדורה לבשיבתו אין לריכין רוב: נאמן נאתמאי. כליס שעושין מלולבין ונאן הכלי אלא במדורה לריכין רוב לפי שלבורין יחד ואין השלהבת יכולה להבנס בהן: קנים מבדרן. לבאן ולבאן ואתה מהן היוצא לא תאמר את תבדתה לבערה הלכך כי לא אגדן לריכי רוב אבל אגדן לא מבדרן ואין לריכין רוב וכן גרעיינין:

ובגבולין כדי שתאחוז האור ברובו ר' יהודה אומר [א]בפחמין כל שהוא: גמ' וכמה א"ר אלעזר אמר רב [ב]כדי שיצולו מבעו"י כמאכל בן דרוסאי איתמר נמי [ג]אמר רב אסי א"ר יוחנן [ד]כל שהוא כמאכל בן דרוסאי אין בו משום בישולי נכרים [ה]תניא חנניא אומר כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר להשהותו ע"ג כירה ואע"פ שאין גרופה וקטומה: אין נותנין את הפת כו': איבעיא להו תחתון האיך דגבי תנור או דילמא תחתון האיך דגבי האור ת"ש ר"א אומר [ו]כדי שיקרמו פניה המדובקין בתנור: [ז]משלשלין את הפסח מ"ט [ח]משום דבני חבורה זריזין הן הא לאו הכי לא והאמר [ט]מר גדיא בין שריק בין לא שריק שפיר דמי התם מינתח [י]הכא לא מינתח: [יא]ומאחזיין את האור וכו': מנהני מילי אמר רב הונא [יב]לא תבערו אש בכל מושבותיכם בכל מושבותיכם אי אתה מבעיר [יג]אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד מתקיף לה רב חסדא אי הכי אפילו בשבת נמי אלא אמר רב חסדא קרא כי אתא [יד]למישרי אברים ופדרים הוא דאתא [טו]ובהנים זריזין הן: ובגבולין כדי שתאחוז כו': מאי רובן אמר רב רוב כל אחד ואחד ושמואל אמר כדי שלא יאמרו הבא עצים ונניח תחתיהן תנא רב חייא לסיועיה לשמואל [טז]כדי שתהא שלהבת עולה מאיליה ולא שתהא שלהבת עולה ע"י דבר אחר עץ יחידי רב אמר רוב עביו ואמרי לה ברוב היקפו [יז]אמר רב פפא הלכך [יח]בעינן רוב עביו ובעינן רוב היקפו כתנאי ר' חייא אמר (ט) כדי שישחת העץ ממלאכת האומן רבי יהודה בן בתירא אומר כדי שתאחז האש משני צדדין ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר [כ]את שני קצותיו אכלה האש ותוכו נחר היצלח למלאכה: [כא]והאח לפניו מבערת מאי אח אמר רב אחוונא ושמואל אמר עצים שנדלקו באחוונא ההוא דאמר להו מאן בעי אחוונא אשתכח ערבתא א"ר הונא קנים אין צריכין רוב אגדן צריכין רוב גרעינין אין צריכין רוב נתנן בחותלות צריכין רוב מתקיף לה רב חסדא אדרבה איפכא מסתברא קנים מבדרן אגדן לא מבדרן גרעינין מבדרן נתנן בחותלות לא מבדרן איתמר נמי אמר

איבעיא להו תחתון האיך דגבי תנור. ולפ"ה לפי' לגבי האור ממהר לקרוס ומיבעיא ליה אם תחתון דקאמר ר' אליעזר דגבי תנור והא דקאמרי דבנן עד שיקרמו פניה אחת מפניה ואפילו בעלין מגי[א] ואם תחתון דקאמר ר"ש היינו דגבי האור דקאמרי דבנן עד שיקרמו פניה כולן כל פניה[ב] אם שמע ר' אליעזר כו' ופושטו לר"ש לאחוי' ומיהו בירושלמי[ג] משמע להקל בה דקאמר התם ומודה ר"ש בלחם הפניס שאין קרוי לחם עד שיקרמו פניו בתנור ומשמע להכא הני מגי בקרימה כל דהו אבל בלחם הפניס בעינן קרימה מעליא. ריב"ן[ד]:

למשרי אברים ופדרים. ות"ת אי לאבריס ופדריס למול כלפ"ה אם אמר בפרק [במה מדליקין] (דף כד:) עולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת ואי לאבריס ופדריס לשבת ומשמעינן מכל מוצאותיכם לאע"ג דמלוחן כל הלילו ואפשר להקטיון במוצאי שבת אף ת"ה אמי שבת אם אין מעלת שבת נפק מלממעט עולת חול להייבו ע"כ לאבריס ופדריס לחול לשחיטה ולזריק עבר זמנו בשקיעת החמה ת"ל אבריס ופדריס לשבת קרניס בשבת וי"ל דאמי למאי לאבריס ופדריס לחול בשבת היינו דוקא בשלא מלה בהן החור וכן אם אמר בפרק טרף בקלפי (יומא דף מו. ושם) אבריס [ה]חול משומעתו עושה להן מערכה בפני עלמן ושולדן אפי' בשבת ואפי' לרב יוסף דאמר בשבת היינו דוקא שלא היה אמר לתן בהן מערכה בפני עלמן ד"ה דשולדן על המערכה גדולה היינו בשמלה בהן החור בתוכה דאם התם והא דקאמר התם לאד ליענ דדוקא בשפולין אי משלה בהן החור אין אי לא לא אמר משום דבשים משלה בהן החור אלא ה"ק דדוקא בשפולים אלטריך למשמעינן במשלה בהן החור אבל בבשרים לא אלטריך למשמעי[ו] וריב"ן משמפש בשאר קרבנות[ז] בשמשלה בהן החור אם נעשו כלאחרן על מנת למשריבו בשבת אי לאו דלטריך למשמעי דוקא בתמיד מהני אי טעמא משום דשם תמיד דומה שבת ושאר להתם מפיק ליה ביומא מבמועדו ואפי' בשבת והכא מפיק ליה מבמושבותיכם ושלמה דעיקר דרשא מבמושבותיכם והתם נקט במועדו ואפי' בשבת אגב דבעי למנקט במועדו ואפי' בטומאה

ע"ק והא במושבותיכם אלטריך לשריפת בת כהן אלא אחוה. כל כדדרשי' פ"ק דיבמות (דף ו: ושם) ופרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לה:) נאמר כאן במושבותיכם כו' אף מושבות האמור כאן כו' וי"ל דהכא מכם דריש מדכתי' מושבותיכם ולא כתיב [ט]מושבות והא דדרשי' בפ"ק דקדושין (דף ט. ושם) מושבות דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל ושאמר דסד"א הואיל ונענין מועדות כתיב תבעי קדוש ב"ד כמועדות קמ"ל אי אלא תבערו אם בכל מושבותיכם דריש כדפירש הקונטרס דהוה אי כתיבא בענין למועדות ואלטריך לה נמי כדדרשי מושבותיכם דכתי' בחמור (ויקרא כג)[ו] דההוא כתיב בענינא דמועדות[ט]: **כדי שתהא שלהבת עולה מאיליה.** אלמא במקום שאפשר שלא תכבה שלהבת עולה מאליה ואין לריך שתהא שלא יכבה אגי שתהא שלהבת עולה מאליה אין נשמתין בכ"ש בשהיה ממלאכת התומן: דכתיב את שני קצותיו אלמא היינו למלאכה התם היינו גבי עץ הנפלן אבל עלים אין נשמתין בכ"ש בשהיה ממלאכת התומן:

עד שישחת ממלאכת האומן. אבל למ"ד שמאתמול אתור מאי לדלין הינו נשמח בהכי ממלאכת התומן ותע"ג

ע) ע"ז לח„ ב) נקמן לו:, ג) [עירובין קב. פסחים פה.], ד) [לעיל יח:], ה) [נקמן קיד: עירובין קג. פסחים נט: פה. פה. ביצה יח. ב"ב ב. מולין קכג: זבחים לה.], ו) נקמן כח„ ז) [שמות כח], ח) [במדבר ט"ו], ט) [נפסחים יג], י) [ועי' תוס' מנחות נז: ד"ה ומעינן], כ) [שם איתא עולה ועי' בכ"מ שם ד"ה הכי גרסינן], ל) [ועי' תוספות נקמן ע. ד"ה הבעירן], מ) [ועי' תוס' קידושין לז. ד"ה והכי שבת],

תורה אור השלם

1 לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: שמות לה ג

2 הִנֵּה לָאֵשׁ נָתַן לְאֻבְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אֻכְלָה הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נָחָר הֻיְצְלַח לְמְלָאכָה: יחזקאל טו ד

3 וְהִמְלַךְ יוֹשֵׁב בֵּית הַחֹרֶף בְּחֹדֶשׁ הַתִּשְׁעִי וְאֵת הָאֵח לְפָנָיו מְבֹעָרֶת:

ירמיהו לו כב

הגהות הב"ח

(ח) גמ' ר' חייא אמר עד שיאמת הענין ממלאכתו:

גליון הש"ס

גמ' אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד. עי' יומא דף טו ע"ב תוס' ד"ה ותמת: **שם אמר ר' אפא** הלכך בעינן רוב עביו. מולין דף עו ע"ב ובעין זה סוטה דף מ ע"ב ומולין דף סה ע"ש:

מוסף רש"י

בן דרוסאי. לפטיס היה ואוכל כל דבר המבושל קלת (ע"ז לח.). **בני חבורה.** המעסקין על הספסת, זריזין הן. לכל העוסקים בקדשים זריזים ומכוונים, הלכך לא ממתי (ערובין קג.) אלו: שיש רגים ומזדזע זה את זה (פסחים פה.). **והכהנים** זריזין הן. בקיאין הן בכך, דכתיב בהן (דברים לג) יוסו משפטיך ליעקב (לקמן קיד:) אלו: דכיון שנכנס לעבודה גיבוש שלמדוהו הלכות קודש (ערובין שם).

מוסף תוספות

א. ור' אליעזר מחמיר. תוס' ברמ"ש. ב. ור' אליעזר מיקל דדי בקרימת פניה דלגבי האור. תוס' ברמ"ש. ג. דנעשו כבר לחמו של מזבח שמתוך שהן לחמו של מזבח הרי הן כקרבן היום ודחו מבמועדו אפי' בשבת. תוס' פסחים פג: ד. ומיהו אפי' ללישנא קמא לא שרי אפילו בכשרים אלא במשלה בהן את האור. תוס' יומא מו. ה. דלאו תמיד. תוס' פסחים פג: ו. שבת היא לה' בכל מושבותיכם. תוס' קידושין לז.

קנו א מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה יט טור ושו"ע או"ח סי' רנה סעיף ה: קנז ב מיי' פ"ג מהלכות שבת הלכה טז טור שו"ע או"ח סימן רנד סעיף כ:

קנח ג (מיי' פי"ז מהל' מ"מ) טור ושו"ע יו"ד סי' קיג סעיף ח:

קנט ד מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה יח סמג לאוין סה טור שו"ע או"ח סימן רנה סעיף ה: לעד סעיף ס:

קס ה ו מיי' שם הלכה טו:

קסא ז מיי' שם הל' כ:

קסב ח ט מיי' שם הל' יט סמג שם טור שו"ע או"ח סימן רנה סעיף ג:

לעזי רש"י

וודיל"ר [וודי"ל]. יצה. צוק"ש [צוקי"ש]. נדמי"ן.

רבינו חננאל

אסיקנא כמאכל בן דרוסאי יכל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו ע"ג כירה אע"פ שאינה גרופה ולא קטומה. **תחתון** של פת. אוקימנא קרומת פנים המדובקים בתנור, דכיון שקרמו פניה מותר לשהותה. והכין מפרשא בפ' דלקמן בכירה [לז:]. **משלשלין את הפסח לתנור עם חשכה.** אוקימנא משום דבני חבורה זריזין הן הא שאר בני אדם לא. ואי גדיא הוא מינתח הוא, כלומר אינו שלם אלא מנותח ומבושל. והכין מפרשא בפ' דלקמן בכירה [לז:]. **משלשלין את הפסח לתנור** עם חשכה. אוקימנא משום דבני חבורה זריזין הן הא שאר בני אדם לא. ואי גדיא הוא מינתח הוא, כלומר אינו שלם אלא מנותח ומבושל. והכין מפרשא בפ' דלקמן בכירה [לז:]. **משלשלין את הפסח לתנור** עם חשכה. אוקימנא משום דבני חבורה זריזין הן הא שאר בני אדם לא. ואי גדיא הוא מינתח הוא, כלומר אינו שלם אלא מנותח ומבושל. והכין מפרשא בפ' דלקמן בכירה [לז:].

Moznaim Publishing